

TRANS*B*ehaviour

TransB is een 5-jarig project met waterschappen, Liander, gemeenten en nutsbedrijven in Limburg, Helmond en Amsterdam

Wij onderzoeken in hoeverre doelen van circulariteit, mooi wonen, energiezuinigheid en waterbescherming gecombineerd kunnen worden

Onderzoek

UNIVERSITEIT VAN AMSTERDAM

Publieke en Private organisaties

Gemeente Helmond

Design

pantopicon

SATIJNplus Architecten

Het project in drie zinnen

De moderne samenleving heeft zich ontwikkeld langs sectorale lijnen = *suboptimalisatie*: “kosten en wenselijkheden voor de samenleving is niet iets voor ons”

Het project test en onderzoekt **integrale opties** die een bijdrage leveren aan een circulaire, koolstofneutrale en klimaatbestendige stad = *meervoudige waardecreatie*

Dit gebeurt op basis van participatieve design methoden en institutionele analyses **met en voor praktijkmensen** op vier plaatsen (Amsterdam, Helmond, Kerkrade en Limburg) resulterend in tools voor meervoudige waarde-creatie

Meervoudige waardecreatie (MWC) in de vier casussen *(vergelijkende analyse)*

Gestart vanuit de watersector met een doorontwikkeling naar de energietransitie, circulaire economie, klimaat adaptatie en een uitgesproken plaats voor burgerparticipatie en co-creatie.

Project	Kerkrade <i>(SUPERLOCAL)</i>	Amsterdam <i>(Koppelkansen)</i>	Helmond <i>(BRAINPORT SMART DISTRICT)</i>	Limburg <i>(Systeemsprong)</i>
Timing	Planning en realisatie	Ontwerp en conceptualisatie	Ontwerp en conceptualisatie	Initiatie
Ontwerp methode	Reflexief ontwerpproces Integrated Profit & Loss Sustainability Assessment	Actief koppelen van verschillende transities bij het vervangen van kade muren	Ontwerp principe: iedere m2 moet minimaal twee functies vertegenwoordigen	Te bepalen op basis van ervaringen van andere casussen (testen toolbox)
Participatie	Omwonenden in ontwerp en bewoners in uitwerking	Bewoners 9 straatjes in co-design proces	Toekomstige bewoners in ontwerp en realisatie	Te bepalen op basis van ervaringen van andere casussen (testen toolbox)
Gedrag burgers	Aanpassing aan technieken en soorten water gebruik	Bewoners moeten maatregelen nemen (bestaande bouw)	Bewoners moeten maatregelen nemen (nieuwbouw)	Bewoners moeten maatregelen nemen (water-retentie en conservering) (bestaande bouw)
Gedrag professionals	Hoe om te gaan met onzekerheid? Hoe bewoners betrekken?	Hoe verschillende transities verbinden? Hoe verschillende belangen meenemen?	Hoe ontwerpen met richtlijnen? Hoe bewoners aanzetten tot actie?	Hoe nemen we de belangen van relevante stakeholders mee in de oplossingen voor watervraagstukken?
				

1

Reflexief interactief ontwerpen (RIO)

ontwikkeld door Bram Bos (WUR) en John Grin (UvA)

Denken

Reflectief op behoeften en vooronderstellingen
Analyse van (belemmerende) dominante structuren

Ontwerpen

Technische, emotionele en
ethische wensen op gelijk
niveau behandelen

Doen

Een gerichte strategie van implementatie, die is
gebaseerd op het **verbinden van actoren op
individuele of institutionele motivatie**, en die waar
nodig belemeringen in de omgevende structuur
wegneemt

2

Toolbox meervoudige waardecreatie

zal worden ontwikkeld in dit project

**Er ontbreken tools om meervoudige waardecreatie handen
en voeten te geven**

Wateropgaven als verbindende factor om de tools te
ontwikkelen (eerste 3 projecten) en testen (laatste project)

3

Toolbox

1. Gebiedsgerichte waarden-inventarisatie
2. Arrangementen voor integrale samenwerking
3. Ontwerp van meervoudige oplossingen
4. Integrale financieringsmodellen (waarde-verdeling)
5. Toetsingskaders & beoordelingsprocedures (waarde-bepaling/afweging)
6. Leren en evalueren
7. Innoveren in waarde(n)systemen

4

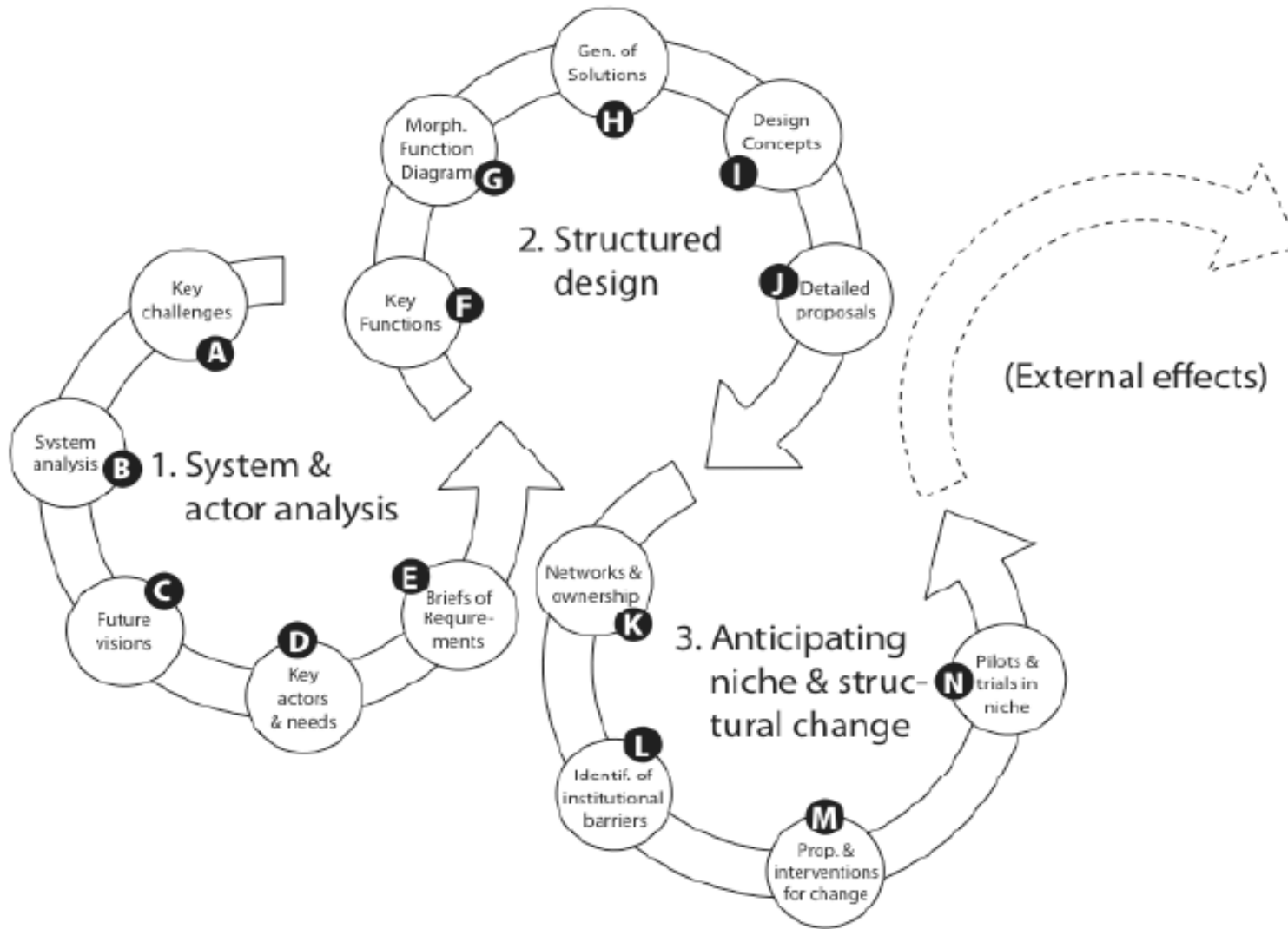
Bijdrage aan theorie van integraal werken en ervaringskennis
voor de praktijk

Co-creatie

- Gezamenlijk leertraject
 - Zo veel mogelijk waarde voor betrokken partijen
 - Samen ontwikkelen van
 - Kennis
 - Capaciteit
 - Ambities
 - Doelen
- Kost tijd
 - Omdenken
 - Anderen begrijpen
 - Maatwerk
- Gedeeld eigenaarschap van proces

Reflexief interactief ontwerpen *als 3 staps-raket*

Denken

Toekomstgerichte reflectie op behoeften, belangen en vooronderstellingen *van en door* de belangrijkste 'spelers' (ook wel actoren) op basis van een interactieve aanpak: welke ontwikkelingen hebben invloed op ons functioneren en *wat zouden we samen met anderen kunnen doen* (dat voor alle partijen en de samenleving waardevol is).

Ontwerpen

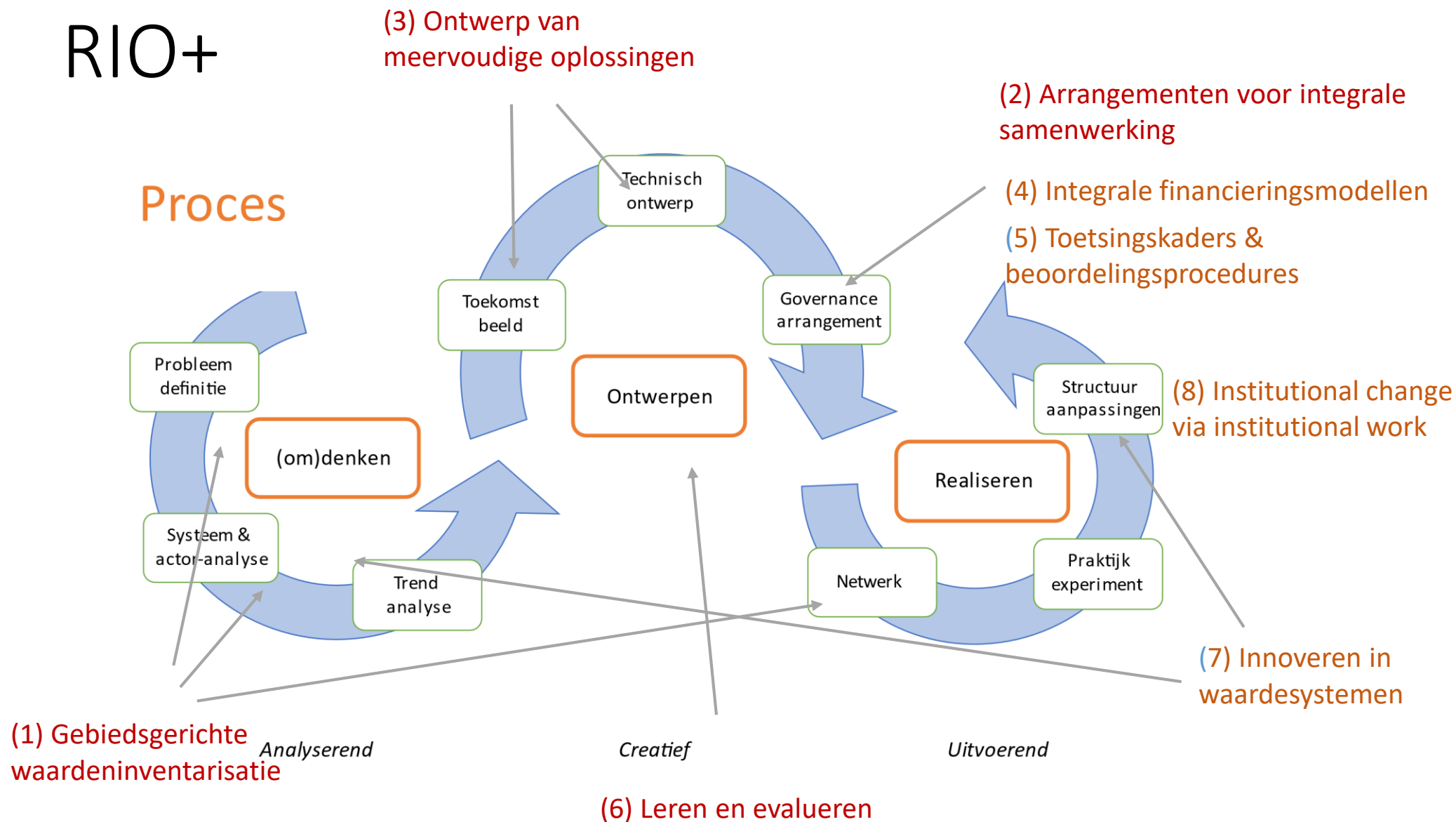
een methodische ontwerpaanpak gericht op *meervoudige waardecreatie*. Het resultaat is een samenhangend geheel van techniek, levende wezens en structuren.

Doen

een gerichte strategie van implementatie, die is gebaseerd op het **verbinden van partijen op individuele of institutionele motivatie** (via een eerlijke verdeling van kosten en baten, en die waar nodig belemmeringen in de omgevende structuur wegneemt).

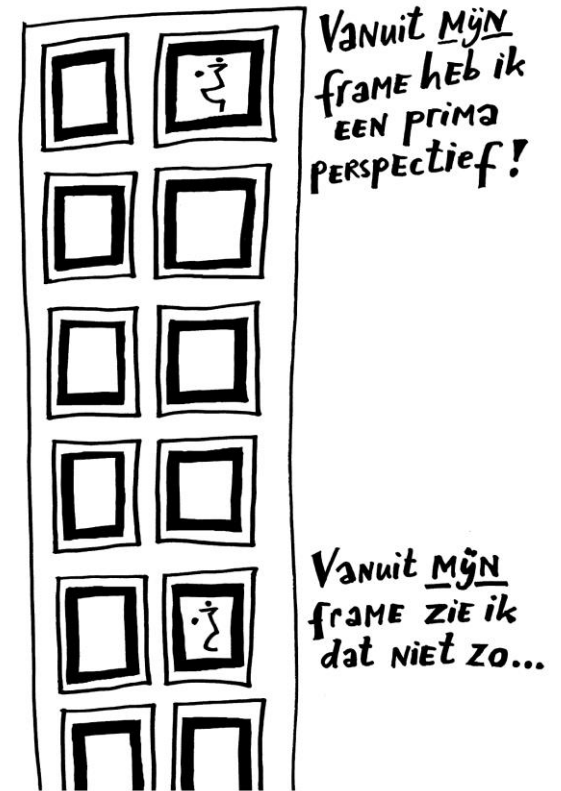
RIO+

Proces

Conditie voor succes

- Zoek oplossingen voor meerdere vraagstukken in gebied
- Een integrale benadering = het **denken vanuit meerdere perspectieven**
- Reflectie op aannamen en werkwijzen (van jou en die van anderen)
- Leren samenwerken: kennis-ontwikkeling in een *gestructureerd* proces (obv RIO)
- Institutionele barrières van binnenuit slechten via institutioneel werk
- Balans in ambities: inspirerende en frustrerende doelstellingen
- Zorgvuldigheid in keuzes: niet alles is even duurzaam
- Aansluiten bij wat burgers belangrijk en eerlijk vinden

Wezenlijke winstpunten

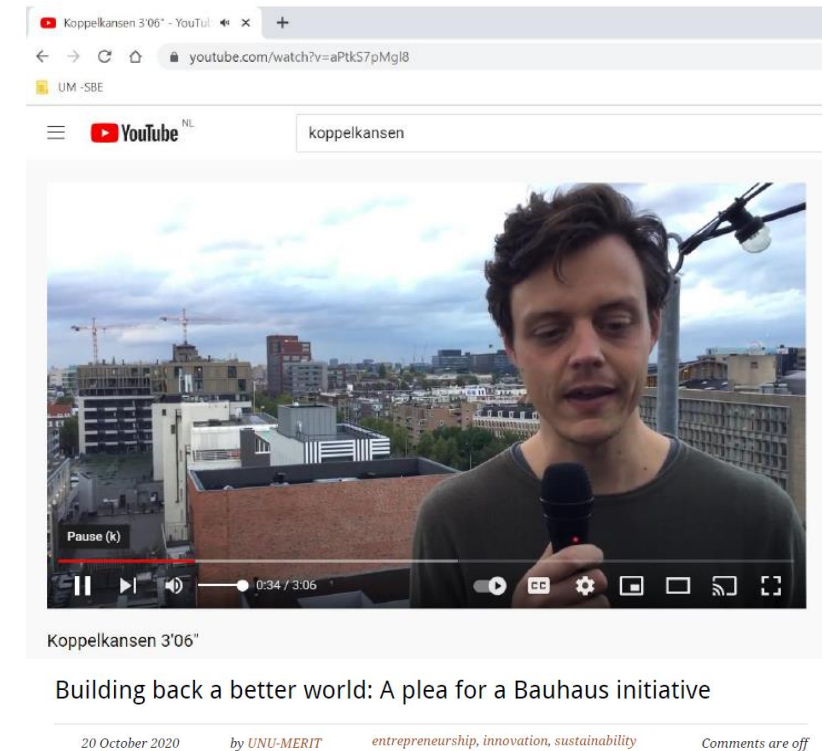
Belangrijke kenmerken

Wezenlijke winstpunten:

- ✓ Bevatten een kern van radicale vernieuwing; veranderen het denken en adresseren bij voorkeur meerdere systeem-barrières tegelijk.
- ✓ Genereren concrete, tastbare resultaten op relatief korte termijn.
- ✓ Zijn binnen de handelingsruimte van betrokkenen te realiseren of kunnen van daaruit worden ondersteund.
- ✓ Brengen relatief kleine risico's met zich mee voor betrokken partijen.
- ✓ Triggeren nieuwe stappen, geven energie en creëren momentum.

Output

- **Publiciteit** over koppelkansen-project (o.a. in Verdus rapport over Stedelijke duurzaamheids-transities, youtube filmpje, koppelkansen-nieuwsbrief binnen de deelnemende organisaties, publieke [podcast](#) en regelmatig verschijnende [blogs](#))
- Publiciteit over Superlocal (dynamische website)
- **Serious game** “water wise neighbourhoods” als bordspel ingezet bij BSD en daarna digitaal gemaakt
- Toolmatrix waarderingsmethoden
- **Denktank** Meervoudige waardecreatie
- Grin, J. (2020). ‘Doing’ system innovations from within the heart of the regime. *Journal of Environmental Policy & Planning*, 22(5), 682-694.
- Goldschmeding F. (2021) An iterative reflexive pluralist approach to problem-solving in Sustainability Transitions.
- **Naus, J (2021) “Het Koppelen van de Transitieopgaven”** in [H₂O](#)
- ...

A joint post by René Kemp and Joost van Haften